

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 17 | Matos | Sicha 2

(1) רמב"ן פרשתינו ל"א, כ"ג

וזה צריך תלמוד והזהיר אותם עתה בהגעלת כלי מדין מאיסורי הגוים ולא אמר להם זה מתחלה בכלי סיחון ועוג שלקחו גם שללם כמו שאמר (דברים ב לה) רק הבהמה בזזנו לנו ושלל הערים אשר לכדנו והטעם כי סיחון ועוג מלכי האמורי הם וארצם מנחלת ישראל היא והותר להם כל שללם אפילו האיסורים דכתיב (שם ו יא) ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת ואמרו רבותינו (חולין יז) קדלי דחזירי אשתרי להו אבל מדין לא היה משלהם ולא לקחו את ארצם רק לנקום נקמתם הרגו אותם ולקחו שללם ולכך נהג האיסור בכליהם וכן בדין הטומאה שהזהירם עתה (במדבר ל"א:י"ט) ואתם חנו מחוץ למחנה שבעת ימים וגו' כי מלחמת סיחון ועוג בה היו כל ישראל וטומאה הותרה בצבור ועל דרך הפשט הזהירם ואתם חנו מחוץ למחנה שבעת ימים ותתחטאו כדי שלא יטמאו את העם אבל שם כולם היו שוים בדבר:

Now He warned them here to remove from the vessels of the Midianites the [traces and absorptions of the] forbidden foods [which they had absorbed when they were in the possession] of the non-Jews, but He did not tell them this [law] at the beginning — in connection with the vessels of [the Amorite peoples ruled by] Sihon and Og which they also took as spoil, as it is said, Only the cattle we took for a prey unto ourselves, with the spoil of the cities which we had taken. The reason for this is that Sihon and Og were Amorite kings, and their land was part of Israel's inheritance, and therefore all spoil taken from them was allowed for the Israelites, including foods [usually] forbidden; for it is written, and houses full of all good things, which thou didst not fill, and our Rabbis have said: "kadlei of swine was [hereby especially] permitted for them." But Midian was not part of their [inheritance], and they [the Israelites] did not capture their land from them; it was only to execute vengeance on them [as they were commanded to do as a punishment for causing the Israelites to sin] that they killed them and took their spoil, and therefore the [usual] prohibition of using their vessels [without removing from them the traces and absorptions of the forbidden foods] applied. Similarly, He [only] commanded them [now] about the law of impurity [conveyed by the dead, saying], And abide ye without the camp seven days etc.¹⁰⁶ [and did not command them about it in the earlier war against Sihon and Og], because in the war against Sihon and Og all Israel participated, and when the [entire] public is involved, impurity is permitted, [whereas, as

explained above in Verse 6, only a select few, and not the whole people, were sent to execute vengeance on Midian.] But according to the plain meaning of Scripture, He warned them [the twelve thousand men who fought against Midian], “And abide ye without the camp seven days and purify yourselves,” in order that they should not defile [the rest of] the people, but there [in the case of the wars against Sihon and Og] they were all equally impure [since they all went to fight; hence there was no point commanding them to abide without the camp, since they all required purification anyhow].

(2) ירושלמי עבודה זרה בסופה

שאלון לרבי ירמיה אמר. צריך להטביל לפי שייצאו מטומאת הגוי ונכנסו לקדושת ישראל. יצא לחוץ ונלמד. נפקון ושמעון רבי יעקב בר אבא שמעון בר בא בשם רבי יוחנן. לא שנו אלא לוקח. אבל שואל מותר. מעתה אפילו כלים. רבי הושעיה זבין כלים ומטבילין.

They asked Rabbi Jeremiah who said, one must immerse them because they left the impurity of Gentiles and entered the holiness of Israel. He went out and we want to learn. They left and heard Rabbi Jacob bar Aḥa, Simeon bar Abba in the name of Rabbi Johanan: they said only “who buys”, but the borrower is permitted. Then even vessels. Rabbi Hoshai bought vessels and immersed them.

ב

(3) שבת קל"ה, סוף עמוד א'

אמר ליה אביי: דורות הראשונים יוכיחו, שאין אמו טמאה לידה, ונימול לשמנה! אמר ליה: נתנה תורה, ונתחדשה הלכה.

Abaye said to him: The early generations, from Abraham through the revelation at Sinai, will prove that the principle is not valid, as the birth of a male during that era did not render his mother ritually impure due to childbirth, as the *halakhot* of the impurity of childbirth were commanded at Sinai, and nevertheless, the child was circumcised at eight days, as stated in the Torah, in the book of Genesis. Rabbi Asi said to him: There is no proof from here, as when the Torah was later given, *halakha* was introduced. No proof can be cited from the observance of mitzvot prior to the revelation at Sinai.

(4) צו ו', כ"א

וכלי-תרש אשר תבשל-בו ישבר ואם בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים:

An earthenware vessel in which it is cooked shall be broken, but if it is cooked in a copper vessel, it shall be purged and rinsed with water.

(5) רש"י

ישבר: לפי שהבליעה שנבלעת בו נעשה נותר, והוא הדין לכל הקדשים:

[An earthenware vessel in which it is cooked,] shall be broken: Because the absorption that had been absorbed in the vessel becomes נותר [literally, “left over.” I.e., the food remains within the vessel’s wall (see next Rashi), and subsequently, when the time limit for eating the sacrifice has expired, the absorption in the vessel wall is “left over.” Since נותר, “left over,” must be destroyed by burning, the food in the wall of this earthenware vessel must be destroyed by breaking the vessel]. The same law [of breaking the earthenware vessel in which meat of a sacrifice has been cooked,] applies also to all holy sacrifices [i.e., not just the sin-offering].

ומרק: לשון תמרוקי הנשים (אסתר ב יב) אישקורימינ"ט בלע"ז [נקוי]:

it is to be purged: Heb. ומַרְק, an expression stemming from the same root as “and with the ointments of the women (וּבִתְמָרוּקֵי הַנָּשִׁים) (Esther 2:12), [substances used for cleansing and perfuming women.] Escuremant in Old French [like the English, “scouring”].

ג

6) הלכות מכירת חמץ שבסוף הלכות פסח

וְכֵן כָּלֵים מְחַמְצִים שֵׁישׁ עֲלֵיהֶם חֻמֵץ בְּעֵין

[Similarly, this bill of sale includes] utensils that were used for chametz that have actual chametz [attached] to them.

7) שולחן ערוך אדמו"ר הזקן ריש סימן תנ"א

כָּל הַכֵּלִים שֶׁאֵינוֹ רוּצָה לְהַכְשִׁירָן לְפֶסַח עַל יְדֵי הַגְּעֵלָה אוֹ לְבֹון, וְכֵן כָּל כְּלֵי חָרָס שֶׁאֵין לָהֶם הַכָּשֵׁר עַל יְדֵי הַגְּעֵלָה וְלְבֹון, אִם הוּא רוּצָה לְהַשְׁהוּתָן עַד לְאַחַר הַפֶּסַח – צָרִיךְ לְשַׁפְּסָפֵן (עַיִן סִימָן תמ"ד), הֵיטֵב, קִדָּם שְׁעָה שְׁשִׁית בְּעֶרְבַּ פֶּסַח וְלִהְדִּיחֵן מְעַט, בְּעֵנָן שְׁלֵא יִהְיֶה חֻמֵץ נֶכֶר בָּהֶן, וְיִצְנִיעֵם בְּמָקוֹם צְנוּעַ שֶׁאֵינוֹ רְגִיל לִילָה לְשֵׁם כָּל יְמֵי הַפֶּסַח, כְּדֵי שְׁלֵא יִשְׁכַּח וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּפֶסַח. וְאִף עַל פִּי שְׁכָל הַכֵּלִים הַבְּלוּעִים מִשְׁאֵר אֶסְרוּרִין מִתֵּר לְהַשְׁהוּתָן עִמוֹ בְּבֵית וְאִין חוֹשְׁשִׁין לְשִׁכְחָהּ, מִכָּל מָקוֹם חֻמֵץ כִּיּוֹן שֶׁהוּא רְגִיל בּוֹ כָּל הַשָּׁנָה יֵשׁ לְחַשׁ בּוֹ יוֹתֵר לְשִׁכְחָהּ, וְטוֹב לְסַגְּרֵם בְּחֹדֶר מִיָּחָד וְלִהְצָנִיעַ הַמִּפְתָּח שְׁלֵא יִלָּךְ לְשֵׁם כָּל יְמֵי הַפֶּסַח:

[The following rule applies to] all utensils that a person does not desire to kasher for Pesach use through hag’alah (purging in boiling water) or libbun (subjecting to heat until they become glowing hot) and to all earthenware utensils, [for earthenware utensils] cannot be kashered for Pesach use through [either] hag’alah or libbun: If [the person] desires to retain possession of [these utensils] until after Pesach, he must scrub them thoroughly [clean] (see sec. 444[:8-9]) before [the beginning of] the sixth hour on the day before Pesach and wash them lightly, so that chametz will not be recognizable on their [surface. The utensils] should be stored in a concealed place that [the owner] does not frequent throughout all the days of Pesach, so that he will not forget and use them during Pesach.

True, it is permissible to keep utensils that absorbed [all] other forbidden [substances] in one’s home [without hiding them] and there is no concern that one will forget [and use them]. Nevertheless, there is more reason to show concern that one may forget [and use utensils for]

chametz, since one is accustomed to [using chametz on an ongoing basis] throughout the year.

It is desirable [for a person] to lock [the utensils used for chametz] in a special room and hide the key, so that he will not go [in] there [throughout] all the days of Pesach.

8 שבת פ"ו, ב'

וְדָכוּלֵי עֵלְמָא, בְּשֶׁבֶת נִיתְנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. כְּתִיב הָכֵא: "זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ", וְכִתִּיב הֵתָם: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה" — מָה לְהֵלֵן בְּעֶצְמוֹ שֶׁל יוֹם, אָף כָּאֵן בְּעֶצְמוֹ שֶׁל יוֹם.

And similarly, everyone agrees that the Torah was given to the Jewish people on Shabbat, as it is written here in the Ten Commandments: "Remember the Shabbat day to keep it holy" (Exodus 20:8), and it is written there: "And Moses said to the people: Remember this day, in which you came out from Egypt, out of the house of bondage, for by strength of hand the Lord brought you out from this place; there shall be no leaven eaten" (Exodus 13:3). Just as there, the mitzva of remembrance was commanded on the very day of the Exodus, so too, here the mitzva of remembrance was commanded on the very day of Shabbat.

9 שמות ג', י"ב

וַיֹּאמֶר כִּי־אֶהְיֶה עִמָּךְ וְזָה־לְךָ הָאוֹת כִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֶךָ אֶת־הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת־הָאֱלֹהִים עַל הַהָר הַזֶּה:

And He said, "For I will be with you, and this is the sign for you that it was I Who sent you. When you take the people out of Egypt, you will worship God on this mountain."

ד

10 של"ה מסכת שבועות שלו קפ"א, א'

בודאי מי שלומד דבר יום זמן ובין הזמנים גמרא פירוש תוספות עם כל הדיקדוקים, ובפרט דקדוקי רש"י, כי בכל דיבור ודיבור של רש"י יש בו נסתרים עניינים מופלאים, כי חיבר החיבור שלו ברוח הקודש. צאו וראו ברש"י על התורה שהקורא סובר שהוא קל, ראו במזרחי ובכל מפרשי דבריו ותמצאו נפלאות, ורש"י על הגמרא גם כן הוא כולם מרועה אחד נתנו. ואחר כך יעיין בגמרא פירוש תוספות בקושיות ותירוצים, ואחר כך לתרץ כנזכר לעיל בדרכים אמיתיים. ודבר זה יהיה נוהג זמן ובין הזמנים, ולא יזכר ולא יפקד שם בין הזמנים ויעקר מן העולם. אז תהיה תורתנו תורת ה' תמימה.

11 מטות ל"א, כ"ג

כֹּל־דָּבָר אֲשֶׁר־יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהַר אֵלָּהּ בְּמֵי נֹדֵה יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמַּיִם:

whatever is used in fire you shall pass through fire and then it will be clean; it must, however, [also] be cleansed with sprinkling water, and whatever is not used in fire you shall pass through water.

12) רש"י

אך במי נדה יתחטא: לפי פשוטו חטוי זה לטהר מטומאת מת. אמר להם צריכין הכלים גיעול לטהרם מן האיסור, וחטוי לטהרן מן הטומאה. ורבותינו דרשו מכאן, שאף להכשירן מן האיסור הטעין טבילה לכלי מתכות. ומי נדה הכתובין כאן דרשו מים הראויים לטבול בהם נדה. וכמה הם, ארבעים סאה:

it must, however, [also] be cleansed with sprinkling water: According to its simple meaning, this sprinkling was to cleanse it from contamination by a corpse. He said to them, "The vessels require purging to cleanse them from the [absorption of] forbidden [food], and sprinkling to cleanse them of [spiritual] uncleanness [caused by a corpse]." Our Rabbis expounded from here that even to make them fit for use [after contamination] from forbidden food, ritual immersion was required for metal utensils. They expound מִי נִדָּה written here to mean water fit for a menstruant [Heb. נִדָּה] to immerse herself in. How much is that? Forty 'seah.'

וכל אשר לא יבא באש: כל דבר שאין תשמישו ע"י האור, כגון כוסות וצלוחיות שתשמישן בצונן ולא בלעו איסור: and whatever is not used in fire: Anything which is not used in fire such as ewers, cups, and jugs, all of which are used for cold [food] and did not absorb forbidden food.

תעבירו במים: מטבילן ודיו ודוקא כלי מתכות:

shall be passed through water: He immerses them and that is sufficient. This refers only to metal utensils.

13) עבודה זרה ע"ה, ב'

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא אפי' כלים חדשים במשמע דהא ישנים וליבן כחדשים דמו ואפילו הכי בעי טבילה

§ Rav Naḥman says that Rabba bar Avuh says: Even new utensils that were never used that are bought from gentiles are meant to be included in the requirement of immersion, as old utensils that one heated until white-hot are similar to new utensils, as they do not contain the flavor of non-kosher food, and nevertheless they require immersion.

ה

14) פרשתינו ל"א, י"ז

וְעַתָּה הַרְגוּ כָּל-זָכָר בֶּטֶף וְכָל-אִשָּׁה יָדַעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הָרְגוּ:

So now kill every male child, and every woman who can lie intimately with a man you shall kill.
